

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Сергій ОКОВИТИЙ
“30 травня 2025 рік”
30.05.2025р

Загально об'єктова інструкція
щодо заходів пожежної безпеки
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Загальні положення

1. Пожежна безпека об'єктів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (далі ДНУ) забезпечується шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих матеріальних збитків, зменшення негативних екологічних наслідків, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів і успішного гасіння пожеж, а також евакуації із зони виникнення і можливого розповсюдження пожежі людей, документів і матеріальних цінностей.
2. Відповідно до Кодексу цивільного захисту України відповідальними за протипожежний стан є керівники структурних підрозділів, а також відповідальні особи, уповноважені наказом керівника (ректора ДНУ) і посадовою інструкцією.
3. Обов'язки відповідальних осіб і уповноважених ними органів встановлюються статтею 55 Кодексу цивільного захисту України та Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом МОН України № 974 від 15.08.2016 року.
4. Положення цієї інструкції обов'язкові до виконання студентами, слухачами, стажистами, аспірантами, докторантами, керівниками, педагогічними, науковими, науково-педагогічними, технічними працівниками, спеціалістами та обслуговуючим персоналом (надалі учасники навчально-виховного процесу)
5. Персонал ДНУ є відповідальним за забезпечення пожежної безпеки на діючих об'єктах структурних підрозділів, а також об'єктах, що будуються або реконструюються.

1. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки

1.1. Наказом ректора призначаються відповідальні працівники ДНУ за пожежну безпеку у навчальних корпусах, гуртожитках, лабораторіях, науково-дослідних лабораторіях, кафедрах, аудиторіях та на інших об'єктах, а також за утримання й експлуатацію технічних засобів гасіння.

1.2. У кожному структурному підрозділі, з урахуванням його пожежної небезпеки, інструкцію повинен бути встановлений відповідний протипожежний режим, який включає:

- категорію приміщення відповідно до будівельних норм і правил та клас зони, відповідно до Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів;
- порядок утримання шляхів евакуації;
- визначення спеціальних місць для куріння;
- можливість місця паління, застосування відкритого вогню;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт (у тому числі зварювальних);
- правила проїзду та стоянки транспортних засобів;
- порядок огляду і зачинення приміщень після закінчення роботи;
- порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;
- порядок проведення планово - попереджувальних ремонтів та огледів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного обладнання;
- порядок організації експлуатації і обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;
- порядок відключення від мережі електрообладнання в разі пожежі;
- дії працівників у разі виявлення пожежі;
- порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;
- порядок збирання членів пожежно-рятувального підрозділу добровільної пожежної охорони та посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку, у разі виникнення пожежі, виклику вночі, у вихідні й святкові дні;
- порядок дій у разі виникнення пожежі: порядок і способи оповіщення людей, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, вимкнення ліфтів, вентиляційних установок, електроспоживачів, застосування засобів пожежогасіння; послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки.

1.3. У кожному підрозділі має бути загальнооб'єктова інструкція про заходи пожежної безпеки та інструкції для всіх вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень, розроблені керівниками підрозділів і погоджені зі службою пожежної безпеки. Указані інструкції повинні вивчатись під час проведення протипожежних інструктажів, проходження протипожежного мінімуму.

1.4. Для всіх підрозділів повинен бути встановлений порядок (система) оповіщення про пожежу, з яким необхідно ознайомити співробітників.

У приміщеннях на видних місцях біля телефонів слід вивішувати таблички із зазначенням номера телефону для виклику пожежної охорони за номером «**101**».

Працівники охорони повинні мати список відповідальних осіб з числа адміністрації із зазначенням їх домашньої адреси, службового і домашнього телефону які зобов'язані знати порядок дій у разі виникнення пожежі, правила користування первинними засобами пожежогасіння та прийоми гасіння.

1.5. Робітники, службовці, інші працівники зобов'язані:

1.5.1. Дотримуватись встановленого у підрозділах протипожежного режиму, який передбачає:

- порядок утримання шляхів евакуації;
- порядок застосування відкритого вогню;
- порядок використання електронагрівальних приладів;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- організацію проїзду та паркування транспортних засобів на території ДНУ;
- відключення від електромережі електричних приладів та іншого обладнання у разі виникнення пожежі;
- порядок огляду та зачинення приміщень та будівель в цілому після закінчення навчального процесу;
- порядок скликання членів ДПД , осіб відповідальних за пожежну безпеку, керівного складу ДНУ;

виконувати вимоги правил, приписів, наказів, інших нормативних актів;

- у разі виникнення або виявлення пожежі діяти відповідно вимог Правил пожежної безпеки, діючих інструкцій.

1.6. Усі працівники при прийнятті на працю й за місцем роботи повинні проходити інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Протипожежні інструктажі діляться на:

- первинний;
- вступний;
- повторний;
- позаплановий.

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною небезпекою, повинні попередньо (до самостійного виконання робіт) пройти спеціальне навчання (за програмою пожежно-технічного мінімуму).

Працівники зайняті на роботах з підвищеною небезпекою, один раз на рік мають проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки. а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) - навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Інструктаж та перевірка знань проводяться у порядку, визначеному в університеті, установою та організацією на основі вимог нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

1.7. Посадові особи від початку виконання своїх обов'язків періодично, один раз на три роки повинні проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

1.8. Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу з перевірки знань з питань пожежної безпеки забороняється.

1.9. Підготовка студентів до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється за нормативними навчальними дисциплінами «Безпека життєдіяльності» та «Цивільний захист».

1.10. З метою відпрацювання дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій з учасниками навчально-виховного процесу проводяться щороку об'єктові тренування з питань евакуації з будівель та споруд, та цивільного захисту.

2. Утримання території

2.1. Прилегла територія до навчальних корпусів, гуртожитків, інших споруд університету має постійно утримуватися в чистоті, систематично прибиратися від сміття, відходів, палого листя.

2.2. Дороги, проходи й проїзди до будівель і споруд, пожежних вододжерел, пожежного інвентарю і обладнання, а також підходи до запасних виходів і зовнішніх пожежних дробин повинні бути завжди вільними, утримуватись в належному стані, регулярно очищатись зимою від снігу, а також мати електричне освітлення в нічний час.

2.3. Забороняється паління на території та приміщеннях об'єкту.

2.4. Місця де дозволяється паління повинні бути визначені й спеціально обладнанні урнами з негорючих матеріалів та позначені знаком або написом.

2.5. Порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи.

Під час огляду приміщень відповідальна особа:

- перевіряє, чи від'єднано від електричної мережі побутові електронагрівальні прилади (електричні чайники, кип'ятильники, плити, обігрівачі, настільні лампи, телевізори, кондиціонери, вентилятори, комп'ютери та інша оргтехніка), електроустановки (крім автоматичних установок пожежогасіння, установок пожежної та охоронної сигналізації, а також електроустановок, які за технологією мають працювати цілодобово, освітлення (крім чергового) тощо. При можливості взагалі вимикає електромережу в приміщенні;
- перевіряє чи зачинено вікна, двері, решітки на вікнах (якщо вони розпашні);
- впевнюється, що робочі місця на ділянках, складах, у лабораторіях та інших приміщеннях прибрано, легкозаймисті рідини прибрано у спеціально відведене для зберігання місце, а їх пролиття усунено, ганчір'я, що було у використанні (особливо із залишками на ньому олії, мастила, мазуту тощо), зібрано та винесено;
- проводить перевірку місця проведення вогневих робіт протягом 2 годин після їх закінчення. Про приведення місця вогневих робіт у пожежобезпечний

стан роблять відповідні позначки у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт;

- звертає увагу чи не відчувається у приміщенні запах диму, гару, вживає заходів щодо їх усунення або локалізації;
- має переконатися, що у приміщенні не залишилися працівники та сторонні особи;
- перевіряє чи приведено автоматичну пожежну сигналізацію (або інші системи автоматичного сповіщення про пожежу) у робочий стан;
- замикає приміщення лише після повного його огляду та усунення всіх недоліків, що можуть призвести до пожежі;
- здає ключі від замкнених приміщень (місце зберігання ключів або їх дублікатів має знаходитись у приміщенні з постійним перебуванням людей, наприклад, у приміщенні охорони).

3. Утримання будівель, приміщень складів і лабораторій

3.1. Кожний об'єкт повинен мати технічний паспорт.

3.2. Усі навчальні, виробничі, службові, складські та допоміжні приміщення повинні своєчасно прибиратися від сміття, відходів, постійно утримуватись в чистоті.

3.3. Для всіх приміщень складського призначення і лабораторій повинна бути визначена категорія щодо вибухопожежної та пожежної безпеки, а також клас зони за Правилами влаштування електроустановок, написи про такі відомості повинні розміщуватися ззовні на входних дверях, а також на межах зон всередині приміщення, де розташовані лабораторії, склади з легкозаймистими речовинами (ЛЗР) і горючими речовинами (ГР).

3.4. Якщо на вікнах приміщень, де перебувають люди, встановлені металеві ґрати, останні повинні розкриватися або зніматися.

3.5. У горищних приміщеннях не дозволяється влаштовувати склади, архіви, голубники, майстерні. Двері на горище мають бути постійно зачиненні, а ключі від замків зберігаються у чергового.

3.6. Працівники університету, зайняті на роботах із застосуванням пожежовибухонебезпечних і пожежонебезпечних речовин, газів зобов'язані знати пожежну безпеку їх застосування, засоби їх гасіння та дотримуватись заходів безпеки під час роботи з ними.

3.7. Перед початком проведення лабораторних робіт з нової теми керівник, який буде їх проводити, повинен, провести позаплановий інструктаж і зафіксувати його в журналі періодичного інструктажу.

3.10. Витяжні шафи, у яких проводяться такі роботи, повинні мати верхні та нижні відсоси, а також бортики, які запобігають стіканню рідини.

3.11. Припливно витяжна вентиляція в усіх приміщеннях лабораторії повинна включатись за 30 хвилин до початку роботи й вимикатися після закінчення роботи.

3.12. Усі роботи в лабораторії або іншого приміщення повинні проводитись на справному електрообладнанні.

3.13. Шафи, в яких встановлені розподільчі щити, мають бути постійно замкнені на замок.

3.14. У випадку припинення подачі струму в електромережі всі електроприлади в приміщенні необхідно вимкнути.

3.15. При загоранні електропроводки або електроприладів необхідно їх вимкнути повідомити пожежну охорону і адміністрацію та розпочати гасити пожежу.

3.16. У навчальних приміщеннях та лабораторіях забороняється:

- прибирати приміщення із застосуванням легкозаймистих і горючих рідин;
- проводити відігрівання замерзлих трубопроводів, устаткування та інженерних комунікацій паяльними лампами і іншими засобами із застосуванням відкритого вогню;
- розкидати і залишати неприбраними промаслені обтиральні матеріали. Їх необхідно прибирати в металеві ящики і своєчасно видаляти з приміщення;
- залишати без нагляду, що знаходяться під напругою телевізори, 3-х програмні радіоприймачі, магнітофони.
- не допускається користування електропобутовими нагрівальними приладами (електроплитки, кип'ятильники, чайники) за винятком спеціально виведених місць;
- залишати після закінчення роботи під напругою силову та освітлювальну мережу, за винятком чергового освітлення та приладів охоронно-пожежної сигналізації;
- загромождувати та захащувати проходи, а також підходи до засобів пожежогасіння;
- залишати без нагляду робоче місце, запалені пальники та інші нагрівальні прилади;
- користуватися електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю;
- сушити горючі предмети на робочому місці;
- виливати відпрацьовані легкозаймисті та горючі рідини в каналізацію;
- заміняти запобіжники, які перегоріли, на нестандартні.

4. Утримання евакуаційних шляхів та виходів

4.1. Евакуаційні шляхи та виходи повинні утримуватись вільними, нічим не захащуватись і в разі виникнення пожежі забезпечувати безпеку під час евакуації всіх людей.

4.2. Двері евакуаційних виходів повинні відчинятись в напрямку руху людей з приміщення.

4.3. Сходові марші і площадки повинні мати справні огорожі з поручнями.

4.4. Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням, світлові показники "Вихід" білого кольору на зеленому фоні повинні бути постійно справними.

4.5. Не дозволяється на шляхах евакуації людей замикати двері виходів на замки під час проведення заходів, розміщувати на майданчиках сходових кліток стільці, крісла та інше.

4.6. На кожному поверсі приміщень університету, гуртожитків на видних місцях повинні бути вивішені плани евакуації людей.

4.8. План евакуації розробляється особою, відповідальною за протипожежний стан об'єкта та узгоджується і затверджується проректором з АГР.

4.9. У приміщеннях з масовим перебуванням людей забороняється:

- замінювати армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах всупереч передбаченому проекту;
- знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати двері, що самозачиняються, у відчиненому положенні;
- розташовувати у тамбурах виходів, гардероби, вішалки для одягу, кіоски для торгівлі, а також зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та інших матеріалів.

5. Гуртожитки

5.1. Відповідальність за протипожежний стан гуртожитків згідно наказу ректора ДНУ покладається на комендантів.

5.2. Співробітники і студенти, які селяться в гуртожиток, повинні бути ознайомлені з правилами пожежної безпеки для осіб, що мешкають в гуртожитку.

5.3. На всіх поверхах гуртожитків мають бути вивішені плани евакуації із зазначенням номерів кімнат, найкоротшого шляху евакуації.

5.4. В кожній кімнаті гуртожитку, а також в приміщенні чергового повинні бути вивішені:

- пам'ятка щодо дотримання вимог правил пожежної безпеки для тих, хто проживає в гуртожитку;
- пам'ятка щодо дії тих, хто проживає в гуртожитку, на випадок виникнення пожежі.

5.5. На кожному поверсі повинні бути виділені місця для паління з відповідним написом чи знаком і наявністю урни з негорючого матеріалу.

В приміщеннях гуртожитків забороняється:

- забивати та заставляти меблями і обладнанням евакуаційні двері, люки на балконах і лоджіях;
- зберігати на балконах і лоджіях легкозаймисті та горючі рідини, балони з горючими або стисненими газами;
- користуватись безпосередньо в кімнатах побутовими електронагрівальними приладами (електроплитами, кип'ятильниками, чайниками, електропрасками). Для цієї мети виділені спеціально обладнані приміщення;
- користуватися тимчасово електропровідкою і некаліброваними саморобними запобіжниками;
- користуватися електролампами більше тієї потужності, ніж передбачена для даного типу світильника;
- обгортати електролампи та торшери легкозаймистими матеріалами.

6. Приміщення для проведення масових заходів

6.1. Приміщення в яких проводяться масові заходи, повинні мати не менше 2-х евакуаційних відходів, які слід постійно утримувати в належному стані.

6.2. У залі для глядачів ширина дверних отворів, належно від розрахунку повинна бути в межах 1,2-1,4 м, а ширина проходів, розташованих напроти виходів, не менше ширини самих дверей.

6.3. У приміщеннях костюмерних між вішалками повинні бути вільні проходи, центральний прохід повинен бути не менше 1,2 м.

6.4. Не допускається :

- проводити масові заходи, коли протипожежні пристрої є несправними або вимкнені;
- проводити збори, концерти та інші масові заходи при відсутності пожежного поста з числа працівників пожежної охорони об'єкта або членів ДПО;
- палити на сцені та поза спеціально відведеними місцями;
- користуватись електронагрівальними приладами за винятком місць, спеціально відведених для цієї мети.

ОБ'ЄКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ

7. Матеріальні склади

7.1. У матеріальних складах категорично забороняється зберігання легкозаймистих і горючих речовин.

У складських приміщеннях не дозволяється:

- зберігання речовин навалом та впритул до приладів і труб опалення;
- стоянка та ремонт вантажно-розвантажувальних засобів;
- експлуатація електронагрівальних приладів, газових плит, печей, установлення з цією метою штепсельних розеток;
- у матеріальних складах забороняється зберігання легкозаймистих і горючих рідин. Вони повинні зберігатись у спеціально відведених приміщеннях.

7.2. Дерев'яні конструкції всередині складських приміщень слід обробляти вогнезахисною речовиною. Один раз в квартал робити перевірку її якості.

7.3. Конторські приміщення повинні мати самостійний вихід назовні.

7.4. Усі складські та конторські приміщення повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння.

7.5. Завідувач складу (комірник) перед закінченням роботи повинен особисто здійснити обхід усіх приміщень і лише переконавшись у їх пожежонебезпечному стані, вимкнути електромережу і закрити склад.

8. Склади хімічних речовин

8.1. На складах має бути розроблений план розміщення хімічних речовин із зазначенням їх найбільш характерних властивостей.

8.2. Зберігання хімічних речовин повинно здійснюватись в закритих сухих приміщеннях в залежності від фізико-хімічних та пожежонебезпечних властивостей продукції та кліматичних умов.

8.3. Металеві порошки, здатні самозайматися (фосфор тощо), повинні зберігатись в окремих відсіках у герметично закритій тарі.

8.4. Лужні метали слід зберігати в ізольованих відсіках, в металевих банках або контейнерах під шаром захисного середовища (газу, мінеральних масел, інертних газів).

8.5. Окислюючі хімікати (хром пік, хромовий ангідрид, перманганат калію, хром, селітра) повинні зберігатись в окремих секціях складів.

8.6. Кожний склад (відсік) площею понад 300 м² повинен мати не менше двох самостійних виходів.

8.7. Рубильники, вимикачі, розподільчі щітки мають бути розташовані зовні приміщень, при вході в склади.

8.8. Завідувач складом повинен знати правила пожежної безпеки, правила безпечного зберігання і особливості гасіння хімічних речовин і реактивів.

9. Електроустановки

9.1. Електроустановки (монтаж, наладка та експлуатація) повинні відповідати вимогам чинних Правил улаштування електроустановок (ПУЕ), Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів (ПТЕЕС) та інших нормативних актів.

9.2. Усі електроустановки, електропроводи, кабелі повинні відповідати класу зони (за ПУЕ), мати апаратуру захисту від струмів короткого замикання і інших аварійних режимів, що можуть привести до займання і пожежі.

9.3. Плавкі вставки запобіжників повинні бути калібровані із зазначенням на клеймі номінального струму вставки.

9.4. Не дозволяється:

- застосування саморобних не каліброваних вставок;
- застосування для опалювання приміщень не стандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання;
- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам (ПУЕ), що пред'являються до переносних електропроводок;
- підключати декілька споживачів електроенергії до одного джерела струму;
- користуватися в приміщеннях університету, в кімнатах гуртожитків електроплитками, електрокип'ятильниками, електрочайниками і іншими нагрівальними приладами. Їх використання дозволяється лише в спеціально виділених побутових приміщеннях з використанням спеціальних підставок з негорючих матеріалів;
- користуватися несправними розетками і іншим електроустановочним обладнанням;
- підключати декілька споживачів електроенергії до одного джерела струму.

9.5. З'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів мають здійснюватись за допомогою опресування, зварювання, паяння або затискачів (гвинтових, болтових).

9.6. Не дозволяється влаштування та експлуатація тимчасових електромереж (за винятком тимчасових електропроводок, які живлять місця проведення будівельних, тимчасових ремонтно-монтажних та аварійних робіт).

9.7. На кожному об'єкті повинен бути встановлений порядок вимкнення напруги з електрообладнання, силових та контрольних кабелів на випадок пожежі. При цьому електроживлення систем пожежної автоматики протипожежного водопостачання та евакуаційного (аварійного) освітлення мають бути не відключеними.

9.8. В усіх, незалежно від призначення приміщеннях, які після закінчення робочого дня, а також на вихідні дні замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок).

9.9. У разі неможливості технічного обслуговування електроустановок силами персоналу університету ректором повинен бути укладений договір на планове технічне обслуговування зі спеціалізованою організацією.

10. Опалення

10.1. Перед початком опалювального сезону котельні, теплогенеруючі і калориферні установки мають бути перевірені відремонтовані.

10.2. Відповідальні за технічний стан опалювальних установок зобов'язані організовувати постійний контроль за правильністю їх утримання та експлуатацією, своєчасний і якісний ремонт.

10.3. У приміщенні котелень які виробляють тепло, забороняється:

- допускати до роботи осіб, які не пройшли спеціального навчання та протипожежного інструктажу, не отримали відповідних кваліфікаційних посвідчень;
- залишати без догляду працюючі котли та нагрівачі;
- розпалювати установки без їх попередньої продувки, подавати паливо, коли форсунки або газові пальники згасли;
- працювати при зіпсованих або вимкнених приладах контролю і регулювання, а також за їх відсутності;
- сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на котлах і паропроводах.

11. Вентиляція і кондиціонування

11.1. Системи вентиляції і кондиціонування повинні відповідати протипожежним нормам будівельних робіт. Відповідальний за технічний стан та справність вентиляційних систем, зобов'язаний забезпечити додержання вимог протипожежної безпеки при їх експлуатації.

11.2. Не допускається робота технологічного обладнання у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях у разі несправних або відключених гідрофільтрів, сухих фільтрів, та інших пристроїв систем вентиляції.

11.3. Вентиляційні установки, що обслуговують вибухопожежонебезпечні приміщення повинні мати дистанційні пристрої для їх включення і відключення у разі пожежі.

11.4. Під час експлуатації побутових кондиціонерів не дозволяється:

- змінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні;

- встановлювати кондиціонери у внутрішніх протипожежних перегородках та стінах;
- встановлювати кондиціонери у приміщеннях категорії «А» і «Б».

12. Каналізація

12.1. Скидання (зливання) стоків, які містять ЛЗР, ГР, речовин, що у взаємодії з водою містять вибухонебезпечні гази, у каналізаційну мережу не допускаються навіть в аварійних ситуаціях.

12.2. Каналізаційні мережі і гідрозатвори повинні періодично оглядатись і постійно очищатись.

12.3. Кришки оглядових колодязів каналізацій повинні бути постійно закритими, а на складах ЛЗР і ГР мати відповідне пофарбування, що відрізняється. Кришки оглядових колодязів систем централізованого водовідведення повинні бути постійно закритими, а на складах ЛЗР та ГР вони повинні мати пофарбування, яке вирізняється, та встановлюються покажчики їх місцезнаходження.

12.4. Не дозволяється з'єднувати витяжну частину каналізаційних стояків з вентиляційними системами та димоходами.

12.5. Забороняється використовувати для освітлення колодязів і гідрозатворів ліхтарі, факели та інші види відкритого вогню.

13. Системи протидимного захисту

13.1. Необхідність обладнання приміщень системами автоматичного регулювання та технічними засобами оповіщення про пожежу, вимоги до їхнього влаштування встановлюються будівельними нормами.

13.2. Не менше одного разу на місць необхідно проводити випробування систем протидимного захисту з увімкненням вентиляторів (ручним способом або від пожежних сповіслювачів), про що складається акт.

13.3. Щотижня перевіряти стан вентиляторів, виконавчих механізмів, положення клапанів і засувок, наявність замків та пломб на щитах електроживлення, автоматичних пристроїв, захисного засклення на кнопках ручного пуску.

13.4. Щит (пульт) ручного керування пристроями системи протидимного захисту повинен бути забезпечений інструкцією про порядок введення в роботу.

14. Засоби зв'язку

14.1. Працівники охорони повинні мати список посадових осіб, із зазначенням їх домашньої адреси, службового і домашнього телефонів.

14.2. Окремо розташовані навчальні і наукові корпуси, гуртожитки, спорткомплекс, КПК, Палац студентів, акваріум, майстерні та інші ділянки університету повинні бути забезпечені засобами безперебійного телефонного зв'язку, передбачаючи можливість використання його для передачі повідомлень про пожежу в будь який час доби.

15. Протипожежне водопостачання

15.1. Усі приміщення університету повинні бути забезпечені необхідною кількістю води для пожежогасіння, мережі протипожежного водогону повинні забезпечувати потрібну за нормами витрату і напір води.

15.2. Пожежні гідранти повинні бути справними, мати майданчики з твердим покриттям, щоб забезпечувалось зручне набирання води пожежними машинами, перевірка працездатності пожежних гідрантів повинна здійснюватись особами, що відповідають за їх технічний стан не рідше одного разу в півроку.

15.3. Для контролю працездатності мережі зовнішнього протипожежного водопостачання необхідно один раз на рік проводити випробування на тиск та витрату води з оформленням відповідних актів.

15.4. Біля місць розташування пожежних гідрантів мають бути встановлені показники із застосуванням світловідбивних покриттів з нанесенням на них: для пожежних гідрантів – літерним індексом ПГ, цифровим зазначенням відстані в метрах від показника до гідранта, внутрішній діаметр трубопроводу в мм, зазначення виду водогінної мережі (тупикова чи кінцева).

16. Внутрішній пожежний водогін

16.1. Внутрішні пожежні крани повинні бути розміщені в доступних місцях – біля входів, у вестибюлях, коридорах, проходах з тим розрахунком, щоб вони не заважали евакуації людей.

16.2. Кожний пожежний кран повинен бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, а також важелем для полегшення відкривання вентиля.

16.3. Використання пожежних рукавів в не пов'язаних з пожежогасінням - не допускається.

16.4. Пожежний рукав необхідно утримувати сухим, складеним в гармошку або подвійну скатку, приєднаним до крана чи ствола. Не рідше одного разу в півроку пожежний рукав необхідно розгортати і згортати наново.

16.5. Пожежні крани не рідше одного разу на півроку підлягають технічному обслуговуванню і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією перевірки в спеціальному журналі обліку технічного обслуговування.

17. Первинні засоби пожежогасіння

17.1. Забороняється використання пожежної техніки, у тому числі пожежного обладнання, інвентарю та інструменту для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням або навчанням протипожежних формувань.

17.2. Пересувна пожежно-рятувальна або пристосована для пожежогасіння техніка повинна утримуватися в опалюваних (з температурою середовища не нижче 10 °С) спеціально призначених для цієї мети приміщеннях, котрі повинні мати освітлення, телефонний зв'язок, тверде покриття підлоги,

утеплені ворота, інші пристрої та обладнання, необхідні для забезпечення нормальних і безпечних умов роботи.

17.3. Усі приміщення університету повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом, які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку.

17.4. Необхідна кількість первинних засобів пожежогасіння повинна визначатися відповідальним за пожежну безпеку в підрозділі окремо для кожного поверху та приміщення.

Якщо в одному приміщенні знаходяться декілька різних за пожежною безпекою виробництв, не відділених одне від одного протипожежними стінами, то всі ці приміщення повинні забезпечуватись вогнегасниками, пожежним інвентарем та іншими видами засобів пожежогасіння за нормами найбільш небезпечного виробництва.

17.5. Вибирання типу та визначення необхідної кількості вогнегасників повинні здійснюватись відповідно до «Типових норм належності вогнегасників»

17.6. Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння слід установлювати вказівні знаки згідно з ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір». Знаки повинні бути розміщені на видимих місцях на висоті 2-2,5 м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщеннями (за потреби).

17.7. Переносні вогнегасники повинні розміщуватися шляхом:

- навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для її повного відчинення;
- установлювання в шафи пожежних кран-комплектів, у спеціальні тумби, на підставки, що надійно закріплені, на підлозі (якщо дозволяє конструкційне виконання), у пожежні щити (стенди).

17.8. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території університету повинні встановлюватися спеціальні пожежні щити (стенди).

Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватись на території об'єкта площею більше 200 м^2 з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м^2 захищеної площі.

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на пожежному щиті, входять: вогнегасники - 3 шт., ящик з піском - 1 шт., покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром $2 \times 2 \text{ м}$ - 1 шт., гаки - 3 шт., лопати - 2 шт., лом - 2 шт.

На пожежних щитах (стендах) повинні розміщуватися ті первинні засоби гасіння пожежі, які можуть застосовуватися в даному приміщенні, споруді, установці.

17.9. На пожежних щитах (стендах) необхідно вказувати їх порядкові номери та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

Порядковий номер пожежного щита вказують після літерного індексу «ПЩ».

17.10. Пожежні щити (стенди) повинні забезпечувати:

- захист вогнегасників від потрапляння прямих сонячних променів, а також захист знімних комплектуючих виробів від використання не за призначенням (для щитів та стендів, установлюваних поза приміщеннями);
- зручність та оперативність зняття (витягання) закріплених на щиті (стенді) комплектуючих виробів.

17.11. Немеханізований пожежний ручний інструмент, розміщений на об'єкті у складі комплектації пожежних щитів (стендів), підлягає періодичному обслуговуванню, яке включає такі операції:

- очищення від пилу, бруду та слідів корозії;
- відновлення фарбування з урахуванням вимог стандартів;
- випрямлення ломів та суцільнометалевих гаків для виключення залишкових деформацій після використання;
- відновлення потрібних кутів загострювання інструмента з дотриманням вимог стандартів.

17.12. Вогнегасники слід встановлювати у легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від потрапляння прямих сонячних променів та дії опалювальних та нагрівальних приладів.

Відстань між місцями розташування вогнегасників не повинна перевищувати:

- 15 м - для приміщень категорій А, Б, В (горючі гази та рідини);
- 20 м - для приміщень категорій В, Г, а також для громадських будівель та споруд.

Пожежні щити (стенди), інвентар, інструмент, вогнегасники в місцях установлення не повинні створювати перешкоди під час евакуації.

17.13. Навішування вогнегасників на кронштейни, розміщення їх у тумбах або пожежних шафах повинні забезпечувати можливість прочитування маркувальних написів на корпусі.

17.14. Технічне обслуговування вогнегасників повинно здійснюватися відповідно до ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги».

17.15. Вогнегасники, які експлуатуються, повинні мати:

- облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації;
- пломби на пристроях ручного пуску;
- бирки та маркувальні написи на корпусі, червоне сигнальне пофарбування згідно з державними стандартами.

17.16. Використані вогнегасники, а також вогнегасники із зірваними пломбами необхідно негайно направляти на технічне обслуговування.

17.17. На технічне обслуговування з об'єкта одночасно дозволяється відправити не більше 50 % вогнегасників від їх загальної кількості.

17.18. Вогнегасники, встановлені за межами приміщень або в неопалюваних приміщеннях та не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, на

холодний період повинні зніматися. У такому разі на пожежних щитах та стендах повинна розміщуватися інформація про місце розташування найближчого вогнегасника.

17.19. Відповідальні особи за своєчасне і повне оснащення об'єктів вогнегасниками та іншими засобами пожежогасіння, забезпечення їх технічного обслуговування, навчання працівників правилам користування вогнегасниками є керівники цих об'єктів (або орендарі згідно з договором оренди).

17.20. Пожежні покривала повинні мати розмір не менше ніж 1 x 1 м. Їх призначено для гасіння невеликих осередків пожеж у разі займання речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря. У місцях застосування та зберігання ЛЗР та ГР мінімальні розміри пожежних покривал збільшуються до величин: 2 x 1,5 м і 2 x 2 м відповідно. Пожежні покривала придатні для гасіння пожеж класів А, В, D згідно з ГОСТ 27331-87 (СТ СЭВ 5637-86) «Пожарная техника. Классификация пожаров».

17.21. Бочки з водою повинні встановлюватись у виробничих, складських та інших приміщеннях, спорудах у разі відсутності внутрішнього протипожежного водогону та за наявності горючих матеріалів, а також на території об'єктів, індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків. Їх кількість у приміщеннях повинна визначатися з розрахунку одна бочка на 250-300 м⁻² захищеної площі.

17.22. Бочки для зберігання води з метою пожежогасіння повинні мати місткість не менше ніж 0,2 м⁻³ і мають бути укомплектовані пожежним відром місткістю не менше ніж 0,008 м⁻³.

17.23. Ящики для піску повинні мати місткість 0,5, 1,0 або 3,0 м⁻³ і бути укомплектовані совковою лопатою.

Ящики для піску, які є елементом конструкції пожежного стенда, повинні мати місткість не менше ніж 0,1 м⁻³. Конструкція ящика повинна забезпечувати зручність діставання піску та виключати потрапляння сміття й атмосферних опадів.

18. Вимоги техніки безпеки під час проведення вогневих робіт

18.1. Місця проведення зварювальних та інших вогневих робіт можуть бути постійними і тимчасовими.

Постійні, які організовуються у спеціально обладнаних для цієї мети цехах, майстернях чи на відкритих майданчиках.

Тимчасові, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в будинках, які експлуатуються, спорудах та на території об'єктів при проведенні монтажних робіт.

Постійні місця проведення вогневих робіт визначаються наказами, розпорядженнями, інструкціями по університету. Огороджувальні конструкції в цих місцях (перегородки, перекриття, підлоги) повинні бути з негорючих матеріалів.

18.2. Відповідальний за проведення вогневих робіт, зобов'язаний оформляти наряд-допуск на проведення робіт.

18.3. Місце для проведення зварювальних та різальних робіт має бути очищене від горючих речовин та матеріалів в радіусі не менше 5 м, при висоті точки зварювання над рівнем підлоги до 2 м.

Проведення вогневих робіт на постійних та тимчасових місцях дозволяється лише після вжиття заходів, які виключають можливість виникнення пожежі: очищення робочого місця від горючих матеріалів, захисту горючих конструкцій, забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою).

Після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце їх проведення, за наявності горючих конструкцій полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі.

18.4. При проведенні вогневих робіт не дозволяється:

- приступати до роботи при несправній апаратурі;
- розміщувати постійні місця для проведення вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухопожежонебезпечних приміщеннях;
- допускати до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які не мають кваліфікаційних посвідчень та не пройшли у встановленому порядку навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму та щорічної перевірки знань з одержанням спеціального посвідчення;
- проводити зварювання свіжопофарбованих конструкцій до повного висихання фарби;
- виконуючи зварювальні роботи, користуватись одягом і рукавицями зі слідами масел, жирів, бензину, газу та інших ГР;
- виконувати вогневі роботи на апаратах і комунікаціях, заповнених горючими і токсичними матеріалами, а також на тих, що перебувають під тиском негорючих рідин, газів, парів, повітря або під електричною напругою.

18.5. Балони з газом під час їх зберігання, транспортування та експлуатації повинні бути захищені від сонячного проміння та інших джерел тепла.

18.6. Зберігання в одному приміщенні кисневих балонів та балонів з горючими газами, а також карбідну кальцію, фарб, мастил та жирів забороняється.

18.7. Особа, відповідальна за пожежну безпеку, при проведенні вогневих робіт повинна забезпечити перевірку місця проведення цих робіт упродовж 3-х годин після їх закінчення.

18.8. Електрозварювальні роботи в приміщеннях повинні проводитись в спеціально обладнаних робочих місцях.

18.9. Електрозварювальна установка на весь час роботи повинна бути заземлена.

19. Порядок дії у разі пожежі

19.1. Відповідальна особа за пожежну безпеку, яка знаходиться на місці пожежі зобов'язана:

- довести подію до відома проректора з АГР;
 - негайно повідомити про це в службу порятунку України за телефоном **101**.
- При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів

будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію);

- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідуванням пожежі;

- припинити роботи в приміщенні, крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідування пожежі;

- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню приміщення;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;

- організувати зустріч підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;

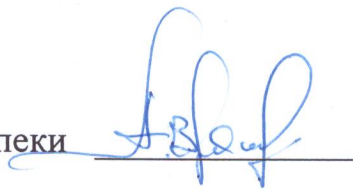
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;

- забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

19.2. З прибуттям на пожежу пожежно-рятувальних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на території об'єктів, за винятком випадків, коли чинним законодавством встановлений особливий порядок допуску, та надавати необхідну інформацію, приймати участь при розгортанні штабу з ліквідації аварійної ситуації.

Провідний інженер

з питань пожежної безпеки

Олександр ВРЯШНИК